

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan etäkokous 11.5.2026 klo 9.00 / HE 54/2026 vp

Maahanmuuttoviraston asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta pyytää Maahanmuuttovirastolta asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 54/2026 vp). Maahanmuuttovirasto kiittää tilaisuudesta tulla kuulluksi asiassa. Virastolla on ollut mahdollisuus osallistua hallituksen esityksen valmisteluun ja viraston esittämiä näkökohtia on otettu asianmukaisesti huomioon. Maahanmuuttovirasto nostaa esiin muutamia viraston näkökulmasta olennaisia huomioita esiin hallintovaliokunnan käsittelyssä.

Uusi yhteiskuntatietoedellytys ja taloudelliset vaikutukset

Kansalaistamisen uusi edellytys tuo virastolle uusia tehtäviä, vastuita ja kokonaisuuksia, jotka ovat viraston toimiala huomioon ottaen täysin uusia. Uudet tehtävät vaativat lisää henkilöstöresursseja ja investointitarpeita. Edellytykseen liittyvien poikkeamispyyntöjen käsittely on luonteeltaan manuaalista ja edellyttää tapauskohtaista harkintaa, mikä lisää työmäärää ja altistaa ratkaisutoiminnan kielteisille päätöksille. Kansalaisuuskokeen suorittamista koskeviin erityisjärjestelypyyntöihin liittyvä päätöksenteko edellyttää vastaavasti yksilöllistä harkintaa sekä täydentävien selvitysten pyytämistä asian riittävän ja asianmukaisen selvittämisen varmistamiseksi. Edellä mainitut tekijät voivat lisäksi johtaa käsittelyprosessin hidastumiseen.

Arvioiden mukaan kansalaisuuskokeen alkuinvestoinneista aiheutuu kertaluonteisia kustannuksia 4,2 miljoonaa euroa. Julkisen talouden suunnitelmassa ei ole myönnetty määrärahaa tarvittaviin investointeihin. Virasto on esittänyt 4,2 miljoonan euron lisämäärärahatarpeen vuoden 2026 II lisätalousarvioon. Kansalaisuuskokeen käyttöönoton jälkeen pysyvät kulut olisivat noin 2,35 miljoonaa euroa vuodessa. Nämä kulut katettaisiin kokeeseen osallistuvilta asiakasmaksuina. Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä, että sille taataan uuden yhteiskuntatietoedellytyksen vaatima lisäresurssi.

Järjestelmäkehitys ja aikataulu

Valmiissa hallituksen esityksessä on yhteensovitettu siirtymäsäännöksiin lain voimaantulo ja lain soveltaminen. Toimeenpanosuunnitelman aikataulu on laadittu tämän lakiehdotuksen ja siirtymäajan mukaan. Aikataulua ei tule

aikaistaa tietojärjestelmäkehityksen vaatiman ajan vuoksi.
Tietojärjestelmäkehitys vaatii vähintään seitsemän kuukautta.

Huomioita hallituksen esityksestä

Maahanmuuttoviraston hallituksen esitysluonnokseen esittämiä huomioita on otettu kiitettävästi huomioon. Esimerkiksi tietosuojanäkökulmasta uusi hallituksen esityksen luku 4.2.4.8. *Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja* on kattava. Lausuntovaiheessa Maahanmuuttovirasto toi esiin, että viraston rekisterinpitäjyyden tulisi käydä ilmi joko lain tasolla tai sitä tulisi avata lisää perusteluissa. Maahanmuuttoviraston rekisterinpitäjyys käy ilmi nyt monin paikoin hallituksen esityksen perusteluista.

Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan kansalaisuuskokeeseen ilmoittautuneella tulisi olla henkilötunnus. Henkilötunnuksen edellyttäminen kansalaisuuskokeeseen ilmoittautumiseen ja osallistumiseen varmistaisi, että henkilö on asunut riittävän kauan Suomessa ja sen, että hänellä olisi suurella todennäköisyydellä mahdollisuus asioida vahvasti tunnistautuen. Kokeensuorittaja olisi tarpeen yksilöidä henkilötunnuksella, jotta hakemusvaiheessa löydettäisiin oikea tulos. Hallituksen esityksessä ei ole tähän seikkaan ainakaan suoraan Maahanmuuttoviraston havaintojen mukaan otettu kantaa. Maahanmuuttovirasto haluaa tuoda seikan kuitenkin esiin.

Oikeuspäällikkö

Jaakko Purontie

Erityisasiantuntija

Marika Suutala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 08.05.2026 klo 11:22. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta